

“САЛБАРЫН НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГИЙН ТАНИЛЦУУЛГА”

Мэргэжлийн Боловсролын Олон Улсын Академи

Б.Баярмаа МНБ

2021-11-17

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого гэж юу вэ?

“НББОУС-8”-д: “Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого гэдэг нь санхүүгийн тайланг бэлтгэх болон толилуулахад мөрддөг аж ахуйн нэгжийн гаргасан тусгай *зарчим, суурь, дүрэм, журам ба практик үйл ажиллагаа* юм.”

“УСНББОУС-3”-д: “Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого гэдэг нь санхүүгийн тайланг бэлтгэх болон толилуулахад байгууллагын мөрддөг тусгай *зарчим, суурь, үндэслэл, дүрэм, журам, заавар болон практик үйл ажиллагаа* юм.”

Нягтлан бодох бүртгэлийн Бодлогын зорилго

Улсын секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт, Монгол Улсад мөрдөгдөж буй хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн журам, зааврын дагуу байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийг хөтөлж, санхүүгийн тайланг бэлтгэхэд оршино.

Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Бодлого нь хэрэглэгчдийн шийдвэр гаргах хэрэгцээг хангасан, үнэн зөв, бүрэн гүйцэд мэдээллийг илэрхийлэх санхүүгийн тайланг бэлтгэх хэмжээнд боловсрогдсон байх болно. Өөрөөр хэлбэл, хэрэглэгчдийг хамгийн ашигтай мэдээллээр хангаж чадахуйц санхүүгийн тайланг бэлтгэх шийдэл болно.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын шаардлага

- Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартыг практикт нэвтрүүлэх
- Нягтлан Бодох Бүртгэлийн хуулийн 4.1; 18.2; 20.2.2 заалтуудыг хэрэгжүүлэх
- Нягтлан Бодох Бүртгэлийг хөгжүүлэх дунд хугацааны хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх талаар Дэлхийн банк болон бусад донороос өгсөн зөвлөмжийн баримт бичиг
- Төрийн аудит болон санхүүгийн хяналтын байгууллагын шаардлага

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын шаардлага

Нягтлан Бодох Бүртгэлийн тухай хуулийн **4.1**-д “Аж ахуйн нэгж, байгууллага бүртгэлийн стандартыг дагаж мөрдөнө”

Нягтлан Бодох Бүртгэлийн тухай хуулийн **18.2**-т “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага нь санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулан баталж мөрдөж ажиллана”

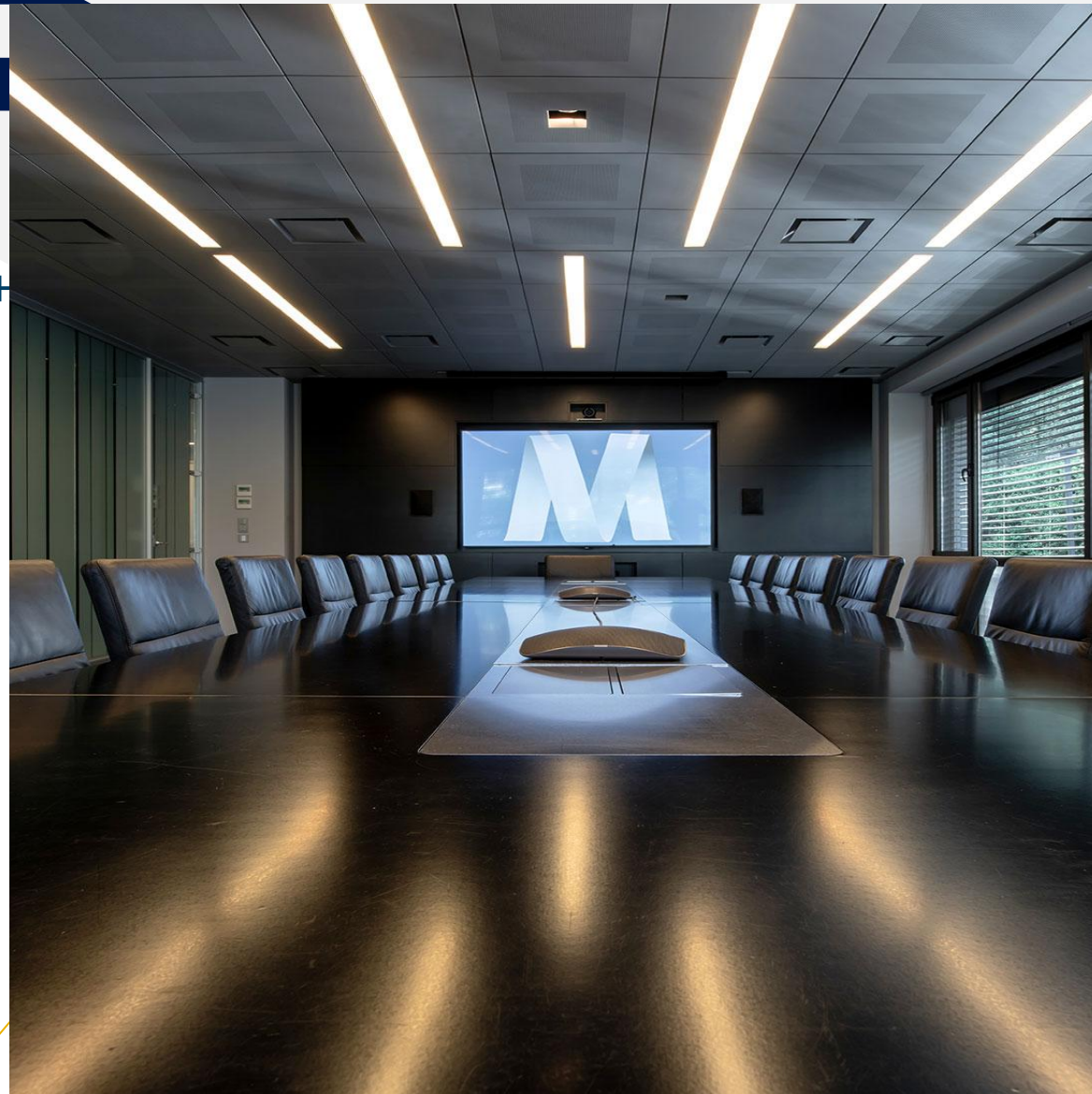
Нягтлан Бодох Бүртгэлийн тухай хуулийн **20.2.2**-т “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах үүргийг ерөнхий нягтлан бодогч хүлээнэ.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын шаардлага

Гүйцэтгэх удирдлага Нягтлан Бодох Бүртгэлийн 8.4-р зүйлд зааснаар:

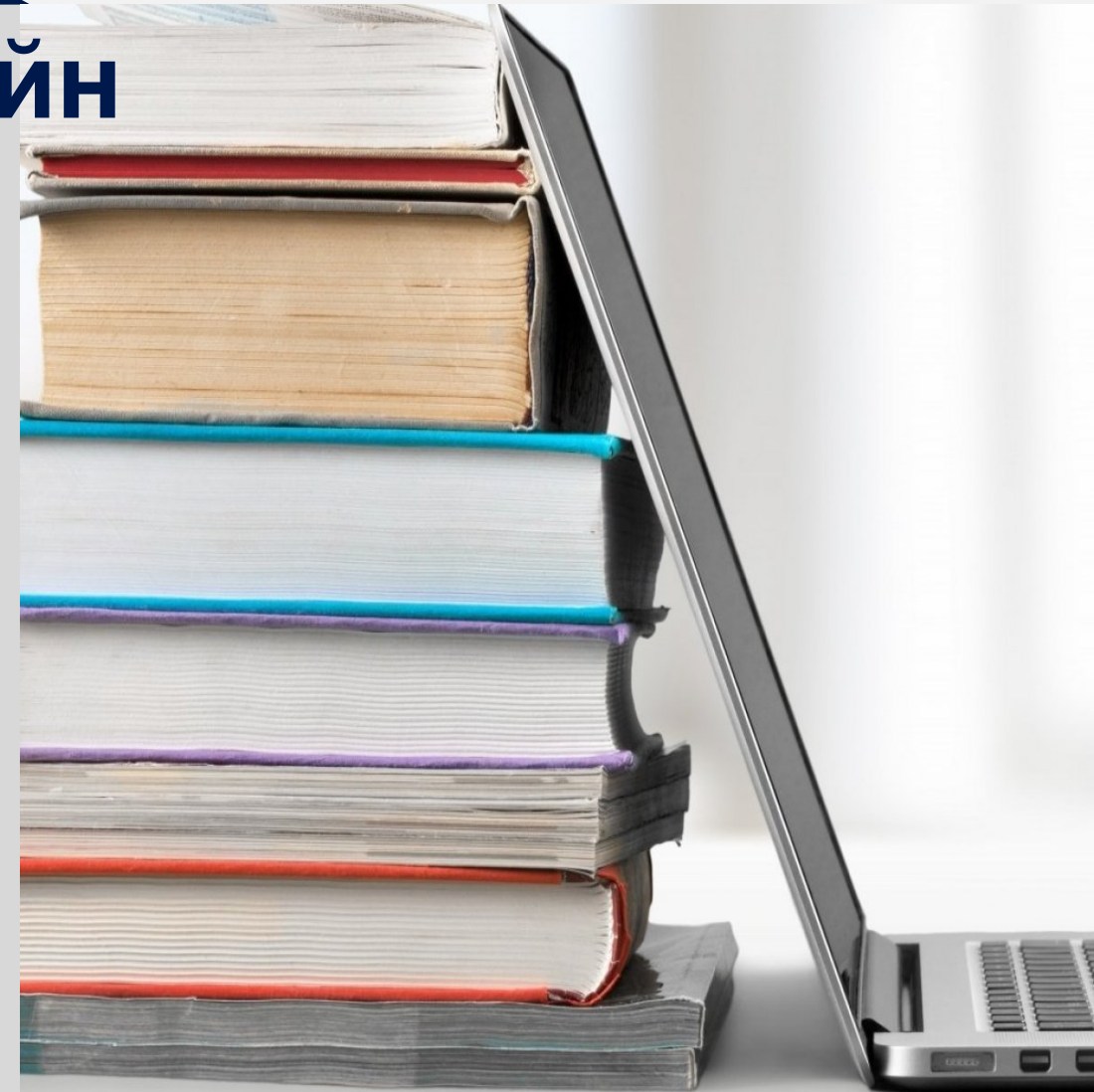
“Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага болон ерөнхий нягтлан бодогч санхүүгийн тайланд гарын үсэг зурж, тамга /тэмдэг/ дарж баталгаажуулах бөгөөд гүйцэтгэх удирдлага санхүүгийн тайлангийн үнэн зөвийг хариуцна.”

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын шаардлага

- УСНББОУССтандартыг хэрэглээ болгох
УСНББОУС 2019 он
- Санхүү, Нягтлан Бодох Бүртгэл, Аудитын холбогдолтой хууль, дүрэм, журмыг мөрдөх
Санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаанд мөрдөх тогтоол, журам, зааврын эмхэтгэл 2019 он

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт

Монгол Улсын хууль, тогтоомж заавар, журамд өөрчлөлт орсон бол

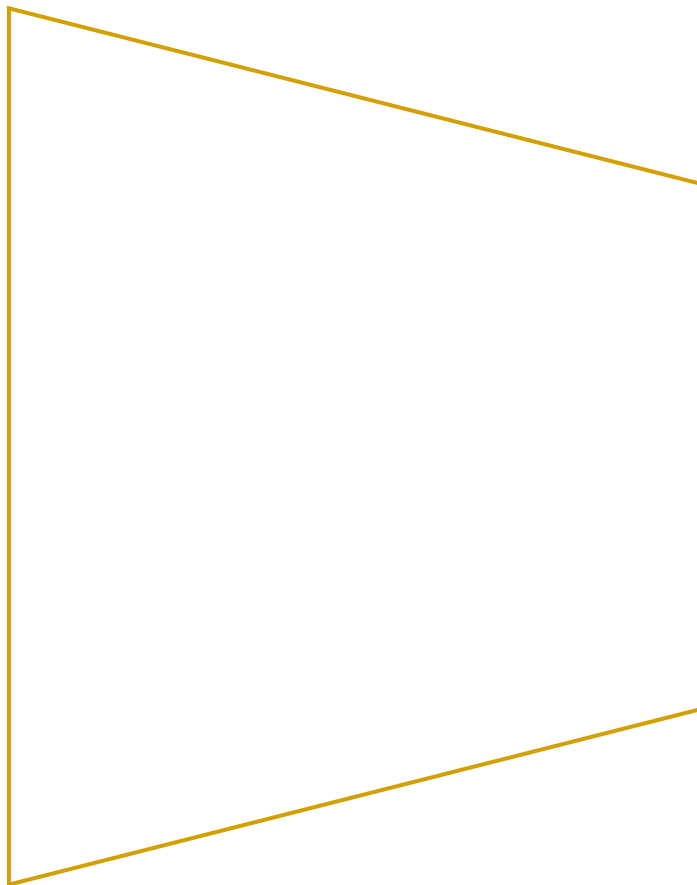
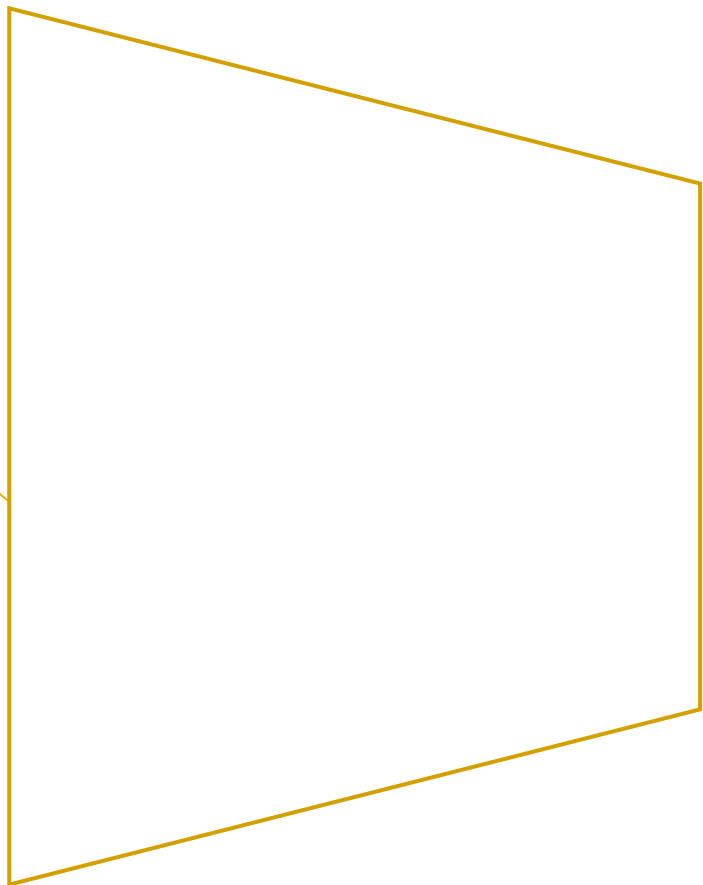
Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад өөрчлөлт орсон бол

Байгууллагын санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээ, үйл явдлыг илүү тохиромжтой илэрхийлэхийн тулд өмнөх бодлогыг өөрчилж болно.

Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Бодлогын Баримт Бичиг (НБББББ)

нь:

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн агуулга

Нэг. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн агуулга,
үндэслэл

Хоёр. Нягтлан бодох бүртгэлийн удирдлага, зохион байгуулалт

Гурав. Нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналын ерөнхий бодлого, зарчим

Дөрөв. Нягтлан бодох бүртгэлийн тусгай бодлого, зарчим

Тав. Төрийн сангийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал

Зургаа. Холбогдох хавсралтууд /хууль, тогтоомж..../

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн агуулга

Санхүүгийн тайлангийн толилуулга- ***УСНББОУС 1***

- Санхүүгийн байдлын тайлан;
- Санхүүгийн үр дүнгийн тайлан;
- Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан;
- Мөнгөн гүйлгээний тайлан;
- Төсөв ба гүйцэтгэлийн дүнгийн зэрэгцүүлэлтийн тайлан;
- Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого ба бусад тайлбар мэдээллээс бүрдэх тодруулга

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн агуулга

Нягтлан бодох бүртгэлийн үе шат

- Анхан шатны баримт бүрдүүлэх;
- Журналд бичих;
- Дэлгэрэнгүй болон ерөнхий данс хөтлөх;
- Ажил, гүйлгээний мэдээ гаргах;
- Санхүүгийн тайлан гаргах;

Хадгалалт, хамгаалалт

Дансны жасгалтын төрөл, нөөцлөл

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн агуулга

Арилжааны орлого-УСНББОУС 9, , хүлээн зөвшөөрөлт, хэмжилт, бүртгэл

- Үйлчилгээний орлого
- Бараа борлуулсны орлого
- Хүү, шимтгэл, ноогдол ашиг, бусад адилтгах хуваарилалт

Арилжааны бус орлого-УСНББОУС 23, , хүлээн зөвшөөрөлт, хэмжилт, бүртгэл

- Татвар;
- Шилжүүлэг;
- Хандив;
- Буцалтгүй тусламж;
- Өрөөс чөлөөлөлт;
- Торгууль;
- Өвлүүлсэн хөрөнгө;
- Бэлэг;
- Хариу төлбөргүй бараа ба үйлчилгээ;

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн агуулга

Зардлын ангилал, хүлээн зөвшөөрөлт, хэмжилт, бүртгэл

Цалин хөлсний бүртгэл

Мөнгөн хөрөнгийн бүртгэл

Санхүүгийн хөрөнгийн бүртгэл

Авлагын бүртгэл

Урьдчилж төлсөн зардал, тооцооны бүртгэл

Бараа материалын бүртгэл

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн агуулга

Бусад эргэлтийн хөрөнгийн бүртгэл

Үндсэн хөрөнгийн бүртгэл

Биет бус хөрөнгийн бүртгэл

Өр төлбөр, болзошгүй өр төлбөрийн бүртгэл

Санхүүгийн өр төлбөрийн бүртгэл

Цэвэр хөрөнгө, өмчийн бүртгэл

Түрээсийн бүртгэл

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн агуулга

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын өөрчлөлт болон алдаа

Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн үр нөлөө

Үйлчилгээний концессын хэлцэл

Биологийн хөрөнгийн бүртгэл

Санхүүгийн тайлан дахь төсвийн мэдээллийн толилуулга

Тайлангийн өдрийн дараах үйл явдлын тохируулга

Холбоотой талуудын тодруулга

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн ач холбогдол:

Санхүүгийн тайланг үнэн зөв, стандартын дагуу гаргах нөхцөл бүрдэнэ.

Нягтлан бодох бүртгэлийн мэдээлэл, тайлан боловсруулах хугацаа багасна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн хяналтыг сайжруулна.

Санхүүгийн сахилга бат дээшлэнэ.

Нягтлан бодогч нарын мэдлэг, ур чадвар дээшлэнэ.

Орон тоо, зардал хэмнэнэ гэх мэт маш олон ач холбогдолтой.

НБББББ-ийг мөрдөж хэвшүүлэх талаар хийх ажил

Бүртгэлийн мэргэжилтэн, нягтлан бодогч нарт Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Бодлогын Бичиг Баримтын талаар сургалт явуулж, тэдний мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх

Байгууллагын хэмжээнд удирдлага, нягтлан бодогчид Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Бодлогын Баримт Бичгийг мөрдөх ажлыг төлөвшүүлэх

Боловсруулсан бүртгэлийн бодлогодоо өөрчлөлт шинэчлэлт хийж, мэргэжлийн хүмүүсээс зөвлөгөө авч байх

АНХААРАЛ ТАВЬСАНД БАЯРЛАЛАА

Б.Баярмаа

99990282

bayarmaa.b@gape.education

www.gape.education